Бүхы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

Буряат-монголой ҮНЭН

ВКП(б)-гэй Областной Комитедэй, БМАССР-эй Верховно Советэй ба ВКП(б)-гэй Улан-Удын ГК-гэй орган

№ 104 (4224)
1943 оной
МАЙН
18
вторник
Сон 20 мүнгөө

„Вождиинмнай үрэал хадаа тылдэ байһан советскэ хүнүүд тон эмхитэйгээр, бүтээсэ ехэтэйгээр хүдэлмэрилхыень уялгална. Тиихэдэ Улаан Армимнай Немецкэ булимтарагшадые үшөө шангаар сохихо, тэдэнние советскэ газар дээрэһээ зогсолтогүйгөөр намнаха ёһотой“.

М. И. Калинин.

ОБОРОНЫН ФОНДДО ТАРИЯ!

Хүнэй : шуһаар унда хэхэ, бусадай зөөри хүсөөр баяжаха гэһэн бузагай бэдолтой гитлеровскэ бандидуүд манай алдарта Улаан Армиин айхабтар хатуу сохилтоһоо сухарин зуттаахадаа угаа ехэ һанкарал һүйдхэл ушарууллһан, амитан зонниемнай алгама ба тамаяка зобоһон, манай сэсэрлиг һайхан нютагуудые бузарлан, тоножо доһолһоониень хүн бүхэндэ элитэ. Һүүлэй 6 һара соо галзуу нохосуудай гаргаһан бузар булай аашанууд тухай энэ оной майн 11-дэ Гадаада Хэрэгүүдэй Арадай Комиссар нүхэр В. М. Молотов СССР-тэй дипломатическа харилсаатай байһан орнуудай бүхы посолнууд ба посланнигуудай анхарэлда хүргэһэн байна.

Хэтэрхэ хэмһэн гарахадаа гитлеровецүүд аминды хүнүүдые эд бараан шэнгээр, дэлгүүр наймаан дээрэ гаргажа худалдадаг, хэлэшгүй хатуу шэрүүнээр хүсэрхэн зобоодог байна. Манай эрхэ сүлөөтэ энгын хүнүүдые барижа абаад, баалаатын ажал хэлэдэг, баяд новдойгоо богоолнууд болгодог байха юм.

Эдэ бүхые һанаад үзэгты! Зүрхэнэй үбдэхөөр, нюдэнэй нёлбоһо гарахаар байна! Тэндэ бидэн шэнги, бидэнэй эхэ эсэгэ, үхи үүргэд, аха дүүнэр шэнги жаргалта хүнүүд зобожо тулижа байна. Тэрэнние саашадаа хэншье тэсэхые ба хүсэхэгүй! Тиимэл хадань манай арад нинтэ алуурша энэ гайсанние шоо шобто үзэдэг, эзбүү харадаг гэжэ. Тиимэл хадань хорото гайсанние дарахын тулада хамаг хүсэеэ гульдахаха хэрэгтэй. Тиимэл хадань манай үргэн тэнюун орон дотор оборонын фондо угаа ехэ талмай тагидажа, немецко-фашистскэ булимтарагшадаа сүлөөлэгдэһэн районуудта айхабтар ехэ арадниитын туһэламжа үзүүлэгдэжэ байна гэжэ.

Немецкэ бузарнуудай чама зоболонһоо сүлөөлэгдэһэн ажалшадта туһалха һэн советскэ тарнашадай сэхэ үнэн үүсэлые Ярославскэ областиин Горшиха артелиин членүүд эли тодоор харуулба. Тэдэнэр оборонын фондо 20 центнер тариха ба адуу мал шахаха зуураа нигэжэ бэшэнэ: «Бидэнэр—колхознигууд эхэ оронойнгоо агууехэ зүйлэл захиалгуудые дахан сахижа байнабди. Эдэ захиргаарынь манай улаан Эхэ ороондоо аюул тохёолдоод байһан сагтань, өөрынгөө хүсэ шадалые, зөөри хэзээгэлыешье, ами наһанашье гамнахагүй!».

Ярославецуудай гаргаһан энэ һайхан үлгэ үүсхэлынь хаа-хаанагүй ханжмаан хүлдажа, халуунаар дэмжэгдэбэ. Манай республикиин колхозуудэ энэ хүдэлмэрин хүсэшье тэсэхые ба хүсэхэгүй! Тиимэл хадань манай арад нинтэ алуурша энэ гайсанние шоо шобто үзэдэг, эзбүү харадаг гэжэ. Тиимэл хадань хорото гайсанние дарахын тулада хамаг хүсэеэ гульдахаха хэрэгтэй. Тиимэл хадань манай үргэн тэнюун орон дотор оборонын фондо угаа ехэ талмай тагидажа, немецко-фашистскэ булимтарагшадаа сүлөөлэгдэһэн районуудта айхабтар ехэ арадниитын туһэламжа үзүүлэгдэжэ байна гэжэ.

Немецкэ бузарнуудай чама зоболонһоо сүлөөлэгдэһэн ажалшадта туһалха һэн советскэ тарнашадай сэхэ үнэн үүсэлые Ярославскэ областиин Горшиха артелиин гаргаһан гайхамшигта үүсхэлэй гүн ехэ удхашагарые бүхы колхознигуудта һайса танюулха ба оборонын фондо сүлөөлэгдэһэн районуудай ажалшадта зорюулан тариялга хэжэ нангин хэргэтэ ихэмэг бүхы туһалхамжа хүсэд үзүүлхэ эзэргэтэй.

БМАССР-эй Верховно Советэй Президиумэй Указ

Ой модоной ажаүйлэдбэриин хүдэлмэрилэгшэдые БМАССР-эй Верховно Советэй Президиумэй Хүндэлэлэй грамотаар шагнаха тухай

1942—43 онуудай намар-үбэлэй ба 1943 оной нэгэдэхи кварталай модобэлэдхэлнүүдэй түсэбые амжалтатайгаар дүүргэһэнэйнь түлөө Бурят-Мон ол АССР-эй Верховно Советэй Президиумэй Хүндэлэлэй грамотаар шагнаха:

1. Алексеев Яков Андроновичые—Хандагатайн мехлесопунктын тээбэриин хүдэлмэринүүдэй бригадир.
2. Балжинимаева Дашинима Балжинимаевнае—Курбын леспромхозой модо зөөгшэ.
3. Бадмаева Пильжит Нанзановнае—Шулуутайн леспродторгын начальник.
4. Борисов Василий Кукичые—Ой модоной ба модо урадхуулгын союзай Обкомой түрүүлэгшэ.
5. Ветавская Евгения Алексеевнае—Эрийскэ мехлесопунктын станочник-хюрөө заһабарилагша.
6. Гомбожапов Даши Гомбожаповичые—Талецын леспромхозой модо отолгошо.
7. Горошенко Лаврентий Митрофановичые—урдань ВКП(б)-гэй Обкомой ой модоной таһагай инструктор байһан, мүрэн „Бурмонголлес“ трестые эрхилэгшын ро отшо.
8. Дамдинов Дамба Дамдиновичые—Хоринин аймагай „Арбижал“ колхозой колхозник-модо отолгошо.
9. Дахин Газим Минигиреевичые—Шулуутайн леспромхозой модо зөөгшэ.
10. Ермолаев Тр фим Ивановичые—Хандагатайн мехлесопунктда ВКП(б)-гэй Обкомой партор оор хүдэлмэрилдэг.
11. Заставский Иван Андреевичые—Хандагатайн мехлесопунктын технолук.
12. Куаменко Кирилл Антоновичые—Хандагатайн мехлесопунктын машинист.
13. Колбин Федор Дмитриевичые—Хандагатайн мехлесопунктын начальник
14. Купубин Фёдор Гавриловичые—Хандагатайн мехлесопунктын начальник.
15. Лобышина Евдокия Дмитриевнае—Байкальска леспромхозой модо зөөгшэ
16. Лущёва Александра Денисовнае—Улан-Удын лесозаводой бракер-сортировщик.
17. Малыгин Пётр Ивановичые—Курбын леспромхозой директор.
18. Маргаметдин Хайретдин Маргаметдиновичые—Шулуутайн леспромхозой модо зөөгшэ.
19. Матвеев Дмитрий Матвеевичые—Талецын леспромхозой директор.
20. Михайлова Прасковья Афанасьевнае—Хоринин Леспромхозой модо отолгошо.
21. Мункоева Рыкзыма Мункоевчае—Хоринин леспромхозой модо отолгошо.
22. Новачек Иван Моисеевичые—Шулуутайн леспромхозой түмэрхаргын барилгые эрхилэгшэ-прораб.
23. Нюсхаев Иннокентий Николаевичые—Хоринин леспромхозде ВКП(б) гэй Обкомой парторгоор хүдэлмэрилдэг.
24. Пермяков Пётр Арсентьевичые—Сэлэнгын леспромхозой түмэршэ дарахин
25. Полынцев Афанасий Симоновичые—Сэлэнгын леспромхозой станочник хюрөө заһабарилагша.
26. Редько Иннокентий Денисовичые—Байкальска леспромхозой директор
27. Рыжиков Сазон Михайловичые—Мухаршэбэрэй аймагай Калининай нэрэмжэтэ колхозой колхозник—модо зөөгшэ
28. Середа Мария Сергеевнае—Усть-Хилогой модо урадхуулгын конторын модо һаллалгын бригадир.
29. Симонова Татьяна Андреевнае—Удын модо урадхуулгын конторын шпало заводой рамщик.
30. Солодухин Иван Васильевичые—Тарбагатайн аймагай „Серп ба Молот“ колхозой колхозник—модо зөөгшэ.
31. Цыбиков Руджаб Цыбиковичые—Мухаршэбэрэй аймагай Сталинай нэрэмжэтэ колхозой колхозник-модо зөөгшэ
32. Цыцыктуев Цыбик Цыцыктуевичые—Хэжэнгын аймагай „Зургаанай Зам“ колхозой түрүүлэгшэ
33. Шатилов Дмитрий Алексеевичые—Шулуутайн леспромхозой директор.
34. Шепелёв Дмитрий Никифоровичые—Хоринин леспромхозой директор
35. Шульгина Вера Ильиничнае—Байкальска леспродторгын повар
36. Якищенок Василий Даниловичые—Хоринин леспромхозой технорук

БМАССР-эй Верховно Советэй Президиумэй түрүүлэгшэ Г. ЦЫДЕНОВА

БМАССР-эй Верховно Советэй Президиумэй секретарин үүлгэ дүүргэгшэ Г. БАХАНОВ.

Улан-Удэ город, Советүүдэй Байшан
1943 оной майн 13.

БМАССР-эй Совнаркомдо ба ВКП(б)-гэй Обкомдо

1943 ондо шара будаагай тарилгаһаа абаха ургасын түсэбые үлүү гартар дүүргэһэзэй түлөө колхозуудай звеноүүдта нэмэлтэ түлбэри үгэхэ гурим тухай

СССР-эй СНК ба ВКП(б)-гэй ЦК-гэй 1943 оной майн 12-ой тогтоолтой зохилдуулан, БМАССР-эй Арадай Комиссарнарай Совет ба ВКП(б) гэй Обкомой бюроогой **тогтооһониень:**

1. Звеноодоо даалгагдаһан тарилгын талмай дээрэһээ шара будаагай ургаса абаха түшаа тогтоомол түсэбөө үлүү гартар дүүргэһэнэй түлөө шара будаа ургуулха звеногой колхознигуудэ звеноодоо тогтоогдоһон түсэбөө үлүү гартар суглуулһан шара будаагай гурбанайнь нэгэ хубине нэмэлтэ түлбэри болгон абаха байна, тиимэрээ колхоз дотороо ургаса абаха түсэбөө дүүргэһэн гү, али дүүргэгүйень хамаарахагүй, мүн тэрэшэлэн гүрэнэ орооһо тушааха түсэбөө дүүргэхыень ба үрэнэй фондо хаахыень хүлеэжэ байхагүй болоно гэжэ тогтоохо.

Нэмэлтэ түлбэри болгон звеноодоо хүртэһэн шара будаае хубааха ябадал болбол звеногой член бүхэнэй олоһон ажалта үдэрэйнь ёһоор тэнсүүлэн хуваагдаха юм.

2. 1943 ондо шара будаагай тарилгаһаа абтаха ургасын түсэбтэ даалгабариие аймагуудта хубаажа баталха гэбэл: Баргажанай—7,5 центнер, Бичурын—8,5, Зэдын—7,4, Яруунын 7,5, Заиграйн—7,6, Закаменай—7,0, Кабанскын—9,0, Кяхтын—8,7, Мухаршэбэрэй—8,5, Сэлэнгын—7,0, Тунхэнэй—7,5, Тарбагатайн—8,5, Иволгын—8,0, Хоринин—7,0, Прибайкальска—8,5, Хэжэнгэ—8,0 центнер болоно.

3. БМАССР-эй Наркомсэм, аймисполком ба ВКП(б)-гэй айкомуудые нигэжэ уялгалха гэбэл:

а) энэ тогтоолой ёһоор баталагдаһан шара будаагай ургаса абаһаней түлөө нэмэлтэ түлбэри үгэхэ гуримтай эрэгтэй эмэгтэй колхознигуудые үргэнөөр танилцуулха.

б) колхоз бүхэндэ шара будаа ургуулха участогуудые тусхай звеноонуудта 5 хоногой болзор соо даалгахаг;

в) шара будаа ургуулха звеноонуудта энэ тогтоолой ёһоор ургаса абаха түсэбтэ даалгабариень мүн лэ 5 хоногой соо хүргэхэ.

Советскэ Информбюроһоо

МАЙН 15-ай ҮДЭШЫН МЭДЭЭСЭЛ

Майн 15-ай түршада фронт дээрэ шухала хубилалта болоогүй.

★

Майн 14-дэ манай авиаци фронтын элтэб участогуудэ 100 шахуу немецкэ автомашина үгы хэһэн гү, али гэмтээһэн. Түмэрзамай 5 эшелон хяа бала сохиһон. 11 артиллерийскэ ба миномётно батарейнүүдэй буудалгые дараһан, дайсанай һомо хэрэгсэлкүүдтэй 2 складые тэнэлһэн байна. Агаарай байлдаануудта ба зенитнэ артиллериин буудалгаар 32 немецкэ самолёт унагаагдаа. Тэрээнтээ гална, аэродромуудэ дээрэ дайсанай 7 самолёт үгы хэгдэбэ. Манай 9 самолёт дайшалхы даалгабариһаа бусажа ерээгүй.

★

Кубаньда, Новороссийскһаа зүүн хойгуур, манай частьнуудэ дайсантай буудалгата байлдаа хэбэ. Дайсанай 20 гаран дзот ба блиндаж һандаргагдаһан. 3 миномётно батарей үгы хэгдэһэн ба һомо хэрэгсэлнүүдэй 2 склад тэнэлэгдэһэн байна. Нэгэ участок дээрэ дайсан болбол 7 танкын дэмжэлэгтэй 2 рото шахуу ябган сэрэгүүдэй хүсөөр тагнуул хэхые һэлэбэ. Нүгөөдэ участок дээрэ 2 батальон немецкэ ябган сэрэгүүд 15 танкын дэмжэлгэтэйгээр манай позициинуудые атаковалаа. Алишье участок дээрэ манай частьнуудэ гитлеровецүүдые ехэ гээлтэлэ оруулһан ба тэлэнэрые түрүүшынь позициинуудта намнаһан байна. 5 немецкэ танк гэмтээгдэһэн ба галдагдаһан байха юм.

★

Красный Лиманһаа урдуур немецүүд Хойто Донец мүрэнние гаталан гарахые һэлэбэ. Үгөөгүүр эртэ дайсанай ябган сэрэгэй батальон хүсэтэ артиллерийско-миномётно буудалгаар халхалалжа мүрэнние гаталжа эхилээ. Онгоцодоо дээрэ буужа мүрэнние гаталаһан гитлеровецүүд манай түрүү подразделениүдые атаковалаа. Советскэ бойцуудай дайсаниие контратакаар үүгэлжэлэн сохиибо. Гитлеровецүүд мүрэнэ хаяад хяа бута сохигдоо 12 танкые

(Үргэлжэлэлынь 2-дохи нюурта).

М. И. Калинин

Сталинска приказ

Вождиингоо Майн 1-эй приказые ябад ба армиинай хүлеэжэ байгаа дайн сэрэгэй ба соо советскэ хүнүүдэй духовно эрилтэнь мүнөө боложо байгаа событиинуудта Советскэ Союзай зэбсэг ба хүсэнүүдэй Верховно Главнокомандалагша нүхэр Сталинай үгэһэн сэгнэлтые шэлэгэрэ дуулаха гү, али үншажа үзэхэ ябаһал болоохой. Тэдэ энэнь эгэл нимэ байха зэргэтэй, юунтэй гэхэдэ Сталинай хэлэһэн үгэ болбол бүхы советскэ арадай хамтаржа хэлэһэн үгэ болоно. Тэрэнэй хэлэһэн үгэнүүдые хэлэн миллион хүнүүд ухаан болол соогоо дабталсажа байдаг.

Сталинска зангаар приказынь үгэнүүдээр үсөөхэн, зүгөөр тэрэнь гайхалтай онцоо шанартай юм гэбэл, тэрэ хадаа дайсанһаа булюу хүсэтэй байһыень улаанармеед ба командир бүхэндэ ойлгуулжа этигүүлдэг, тылэ байһан советскэ хүнүүдэй шадал зоригыень эрэлтэй ехэ болгодог ба арад зоной оролдолгоор түйлагдалаг ялалтадаа тэлэнэй сохом этигэхэ найдабарине ухаан болол соонь түрүүлэгэт байха юм.

Нүхэр Сталинай приказай түрүүшын хубиг соонь үбэлэй кампаниие сэгнэлтэ үгтэнэ, түс кампани болбол Улаан Армиинай добтолхо хүсэнэйнь ехэ болһониие харуулһан байгаа. Манай сэрэгүүд 1942 оной зун немецүүдэй эзэлэн абаһан территори дээрэһээнь тэлэнние хобхо сохижо намнаһаа гаргна, жэл хахад шахуу лайсанай гарта байһан хэлэн олон городууд ба районуудые эзэлэн абаһан байна. Немецүүд Улаан Армиинай добтолгые болюулжа хүчэхүрхэгүй байнёоо.

Хэрбээ немецүүд өөрэдынгөө зунай түсэб соо Москвае зүүн тээһээнь тойрохо, тэрэниие зүүн областнуудаань таһалжа ерээд, Москва худар сохилтонуудаа бүүлгаха зоригто табиһыень һанаад үзэхэ болоо һаа, дээрэ хэлэгдэһэн үгэнүүд ишлээд ехэ юумые тайлбарилна гээшэ.

Манай командовани Москваһаа зүүн тээшэнхи коммуникациие хангаһан бөөрэ. немецкэ армиин сталинградска бөөгнэрэлгэ үруу сохилтонуудаа бүүлгаха гэжэ шийдхэһэн байгаа. Эдэ операциинуудай дүнгүүдые бүгэдөөрөө мэлэхэ байнабди. Фашистска правительство хадаа Сталинград шадар үгы хэгдэһэн 6-дахи армияа шамалжа 3 үлэрэй шанагал соносхолоо Ставропольшината, Хойто Кавказда, Воронеж шадар, Курскһаа хойтуур немецкэ частьнуудай үй бута сохигдоһон ябахалые нимэ жүүлиг, аргаар немецкэ арагшаа шуха далдалха гэһэн байгаа. Энэ фашистска армиинуудые хяа һаанга сохиһон ябадал болбол Кавказда хорхойтодог немецүүдэй хуушарагта өбшынь һаргааба гээшэ. Улаан Армиһаа абаһан энэ һургаал тухайгаа немецүүд үнэ улаан саг соо мартахагүй бэлэ гэжэ һанагдана.

Үнгэрэгшэ үбэл Улаан Армиин хэһэн добтолго болбол немецкэ империалистмын булимтаран абаха гэһэн бусад олон эльбэ мэхэнүүдыешье хяа сохиһон байна. Гитлер болбол Вязьма—Ржев—Гжатск гэдэг плацдармые алдахагүйн тулада техническэ зэмсэг хэрэгсэлнүүдыешье, амиды хүсыешье гаргаагүй. 1941 оной үбэл Москва шадар диилдэһэнэйнгээ һүүлээр. Гитлер энэ-эниие сахэ уруунь хэлэжэ мэлэрхэ зүрхэгүй байшоо. Зүгөөр тэрэ хадаа таатай зохиг саг болоо хадань. Москва тээшэ добтолхо ябалалаа даяаад хэхэ һанагатай зантаа байба. Тиигэгүй бэ Ржевые алдаһан ябадал Берлинэй хаалые алдаһантай тэнтэй гэжэ юунтэ хэлэхэ бэлэй? Хаданыньшье, юунинньшье болог зүгөөр немецкэ бардам зан ба авантюризмда советскэ армиинай шангахан сохилто бүүлгаһан байна.

Шлиссельбургые Улаан Армиин эзэлжэ Ленинград тээшэ ошохо хуурай харгы замые сүлөөлһэн ябадал айхабтар шухала удхатай юм. Гитлер болбол Ленинградай блокадые алдахагүйн тулада нилээд ехэ хүсэеэ гэһэн байгаа. Энэ городые эзэлэн абаха гэһэн шунахай хобдог хүсэлэнтэй байхаһаа гадна, мүн ленинградска улад зоной улаан шүүдые уужа үндаа харюулха шуналтай байһан Гитлер түс городые эзэлхэ гэһэн өөрынгөө бодомжолгын шалг буруу һүршэһэнэй һүүлээр ленинградецуудые тураажа тамалха һанаатай байһан хадаа, немецкэ солдадуудые гамнаагүй һөн,—Гитлер энэн тухайгаа һэнгэргүйгөөр хэлэжэ һайрхадаг бэлэй. Ленинград шадар немецүүдэй диилдэһэн ябадал хадаа Улаан Армиинай ехэшэг амжалта болохо ба немецкэ фашизмые зонхилогшодой хасаруунь бүүлгаһан сохилто мүн.

«Тиихэтэй нэгэн хамта манай союзнигуудай ялалта түүлэлэр сэрэгүүд Ливи ба Триполитаниин оршонгю итало-германска сэрэгүүдые хяа һаанга сохиһон, тэндэхи газарые дайсаньһаа сэбэрлэһэн ба мүнөө Тунисай оршонгю тэлэнние хяа һаанга сохиг үргэлжэлүүлжэ байхадань, шэн габьяата англо-американска авиаци Германиин, Италиин сэрэгэй-эдэлбэриин центрүүдтэ айхабтар шанга сохилтонуудые хийэ Европодо итало-немецкэ фашистнуудта эсэргүү хоёрдохи фронт биш болохо яяза үзүүлжэ байна юм»—гэжэ нүхэр Сталин өөрынгөө Майн 1-эй приказ соо хэлэнэ.

1942 оной октябрь, һара соо Эль-Аламейнын шадар 8-дахи английска армиин генерал Монтгомериин командалга доро ябажа, Роммелиин германо-итальянска сэрэгүүдые ехэшэг диилдэлгэдэ оруулһан байгаа. Али нэгэн хамгаалгын рубеж дээрэ торохо тогтохын тулада, Роммельэ угаа ехэ нэмэлтэ сэрэгүүд шухала хэрэгтэй байшоо. Тэд эгээ тэгэ үедэнь советскэ фронт дээрэ айхабтар шанга байлдаанууд боложо байгаа һөн, тиимэ хадаа немецкэ командованиин Роммельэ хэрэгтэй сэрэгэй хүсые эльгээжэ шадахагүй байгаа. 1942 оной ноябриин эхин багта Хойто Африкада англо-американска сэрэгүүд, буужа, Роммелиин армида аминды хүсэншье, техникэшье нэмэжэ ерэхэ ябадалыень бүри баг болгоһон байха юм. Ушарынь хадаа немецүүдтэ гэбэ гэнтэ Хойто Африкада, итальянска эрьнүүдтэ дүтэ шадар шэнэ фронт бии болошоо. Тунис ба Бизертые алдаргүй байжа, тэрээгээрээ африканска эрье дээрэһээ манай союзнигуудай Урда Италида добтолхо аюулһаа далдалхын тулада фашистска командованиин Тунис үдэр сэрэгэй частьнуудые яаралтайгаар абаашажа хаяха ба тэнэ генерал Арнимай командалга доро армии болгохо баатай болоо. Тэд Арнимай армиг хадаа Роммелиин армидал адли тодхорто дайрагдашаһан байна.

Африкада болоһон сэрэгэй ябуулганууд осини сэрэгүүдые дуулһан хяа һаанга сохиһон ябадалаар дүүрэбэ. Ливи ба Триполитаниһаа германска сэрэгүүдые наминаад байхадаа, манай союзнигууд Бизерта ба Тунисые гитлеровецкэ дарлалтаһаа сүлөөлөө. Далай тээшэ түрүгшэһэн дайсанай сэрэгүүдэй үлэдэлүүд буу зэбсэгээ хуряаха баатай болоо.

Энээнтэй нэгэн хамта англо-американска агаарай сэрэгэй хүсэнүүд Германида, Италида ба эзэмдэһэн оронуудта байгаа гажаүйлэдбэриин центрүүд, түмэрзамай коммуникаци, протнуудые, тусгаар шухала сэрэгэй объектнүүдые таһалгаргүйгөөр саг үргэлжэ бомбодожо байна. Эдэ сохилтонуудые һараһаа һара бүридэ улам улам шангадажа байна, тиимэ хадаа немецкэ сэрэгэй ажаүйлэдбэрин ба транспортда нилээд ехэ гарза гай ушарууллжа ехэ ехэ ажаүйлэдбэриин городуудай ажабайдалыень һариян һандаргажа байнаниинь мэдэгдэжэ. Зүгөөр, гансаган авиациин хүсөөр дайн сэрэгые шүүжэ абахагүй байнаш. Тиигэшье фронтнуудаа тэрэ таһалгаргүй шахуу боложо байгаа тэмсэлдэ агаарһаа хэхэ сохилтонуудые айхабтар шухала дүхэм нүхэсэл болохо ба эдэ сохилтонуудые улам шанга ба хүсэтэй болоһой гэжэ хүсэхөөр лэ байна.

Тиимэ болхолоороо зүүн зүрһөө, Улаан Армиин талаһаа дайсанда хэгдэжэ байгаа сохилтонь дайнай эхилһэнһээ хойшо анха түрүүшынхээ баруун тээһээ манай союзнигуудай сэрэгэй талаһаа хэгдэһэн сохилтотой нэгэдэжэ, нэгэдхэмэл хамтын сохилто болһоон байна»—гэжэ нүхэр Сталин хэлэнэ.

Германида эсэргүү дайн сэрэгэй хамаг бүхы фронтнуудэ дээрэ үбэлэй ve соо хамталаа хэһэн сэрэгэй ябуулганууд дүнгүүдые бүридхэхэ зуурса, нүхэр Сталин болбол иигэжэ хэлэнэ: «Эдэ бүгэдэ ушар байдал хадаа гитлеровскэ сэрэгэй машиные үндэһэ узуураарынь холхёоһон, дэлхэйн дайнай ябасые ондоо болгожо хубилгаһан ба гитлеровскэ Германиие дараха ялалта түйлахын тулада шухала хэрэгтэй дүхэм нүхэсэл бии болгобо гээшэ».

Немецко-фашистска пропаганда онсо өөрэ шэнжэ тэмдэгтэй юм, тэрэ хадаа гэнэн хонгор хүнүүдые мэхэлхын тулада байгуулагдаһан шал хуурмаг жүүлиг предприятиин шэнжэ тэмдэгтэй байха юм. Улайха нюургүй, хашхараа табиха, зүрхэ хөөрүү ба хаанагаанагүй хуурмаг мэхэ хэхэ, ёһо болгошоһон мэхэ гохо хэхэ гээшэ фашистнуудай политическэ арена дээрэ гаргаһан сатһаа хойшо ябуулжа байгаа пропагандань болоно.

Сахилгаан түргэн дай хэхэ тухай хашхараа табижа шашаха ябадал мүнөө унжагай удаан дай хэхэ тухай гэмэр гутар уншалга шэбнэхэ ябадалаар һэлгэдэнхэй. сахилгаан түргэн добтолго хэхэ тухай хашхараладаг аал. Хойто Африкада английска сэрэгүүдэй сохилтоһоо зайлажа гү, али Демянск шадар хүреэлэлтэһээ мултаржа гаражашадаһан тухай өөрүйгөөр һайрхадаг болоо. Энэ хадаа фашистска лагерьта үзэгдэһэн ехэгэн кризис тухай гэршэлнэ.

Дайсан өөрынгөө байдагай муулаһыень сэхэ уруунь хэлэжэ мэдэрхэ баатай болоо, тиин пропаганда хэлэлнэгэ захалаань нүгөөдэ дээрэ хаһижа гэбэл: үбэлэй сагта манай сэрэгүүдэй немецкэ армиие хяа һаанга сохижо байха үедэ Германиин хосоржо болохо байдаг тухай улилаан. «Тотальна» таталга хэхэ тухай хашхараладаата шуурхан болодог болоо, тэрэ хадаа Германида ялалта асаржа үгэхэ ёһотой юм гэхэ һанаатай. Европодо хэжэ байгаа тонуул дээрэмэлэлгээ зүбтүүлхын тулада фашистнуудэ «агууехэ Германи» гэдэг лозунгоо «агууехэ Европа» гэдэг лозунгоо һэлгэбэ. Тэрэниие фашистнуудэ бүгэнэр байгуулжа байнабди гэхэ һанаатай. Арад зониие алгашаг түүхэ домог соо ябада үзэгдэһэн юм, тэд немецкэ фашистнуудэ шэнги тиимэ алууршаг гээшэ дэлхэй дээрэ үшөө үзэгдөөгүй юм.

Германиин байдалынь бэрхэдэһөн ба энээнһээ хойшо ямаршье найдалгүй байһан хадань немецүүд мүнөө эб найрамдал тухай улам ехээр хэлсэхэ, дайлалдажа байгаа али нэгэн гүрэнтэйгөө эбтэй орхын зорилгоор түбэгтэй наада хэхэ баатай болоо.

Нүхэр Сталин энэхэндэ богонихон харюу үгэнэ. Немецкэ империалистнуудаһа ябандаа хүртэрөө мэхэтэ муухай зантай байһан аад, союзнигуудые өөрынгөө ахир ухаашаар хэмнэжэ үзэгдэ бэнгэргүй зантай байна. Гансал гитлеровскэ армиие дуулһан хяа һаанга сохижо ялгаагаад ба Германиин үгэ үүргүйгөөр дилилээд байхада Европодо эб найрамдал байгуулагдаха болоно.

Үнэндөө хадаа, Германида бага зэргэ гарзатай нинтэн эб найрамдал зохёогоошье хада, фашистска зонхилогшодо то ехэхэн олэо болохо, тэдэнэй хэһэн хамаг бүхы гэмтэ ба хорото аашануудыень орихо үрнөөл болохо, германска империалистнуудта шагнал хайра гэхэ гү, али тусхайлан хэлэбэл Европодо тоножо абаһан эд зоориинь тэдэнэй өөһэдынь карманда бүтэн зандаа үлэхэ арга олтохо, гитлеровецүүдэй бүхы дэлхэйе дарлахын түлөө тэмсэлэ дахиад һэргээхэ арга олохо ушартай. Советско-германска фронт дээрэ немецүүдэй ороһон гайхамшаг ехэ гарза хоролтошье тиимэ саг болоод байхадань талэнэй сэдьхэлынь хүлэлгэхэгүй байха һөн. Зүгөөр, германска горюуудые бомбодожо байһан ябадал хадаа фабрика ба томо томо предприятиинуудые барижа байһан эзэнэйнь, бүхы нэлхэйе эзэрхэхэ һанаатай байгшагай бултанайнь карманиие ябала ехээр һэжэрнэ гээшэ. Зүгөөр, эдэ гостодоолар эзэмдэһэн европейскэ оронуудаа тоножо нүрагтүй ехэ олзо олоһон байха.

Эбтээ ороо тухай хөөрэлдэжэ байхадаа немецүүд баба ондоошье зориилготой байна гээшэ—союзна оронуудай олонниитын анхаралые фронтһоо зайлуулан һамааруулха, гитлеровскэ коллициие үй бута сохихын түлөө тэмсэлдэ союзна армиинуудай эрид шиидэнги ба хатуу зоригтойгоор түрихэ ябадалые һуларуулха гэнэ. Эб найрамдал тухай немецүүдэй хэлэжэ байгаа эдэ бүхы шашалдаан болбол сахилгаан түргэн дай хэхэ түсэбэйнгөө шал бүрүү һүршэһэниие сэхэ уруунь хэлэжэ мэдэрһөндөөл адли, фашистска лагерь ехэхэн кризистэ ороод бутаран унахынгаа урда тээ байнъыень гэршэлнэ.

Зүгөөр, нүхэр Сталин болбол гитлеровскэ Германиин бүхаран унаха ябадал үшөө ерээдүй ба тэрэнь өөрөө зүгөөр ерэхэ юм гэжэ бодожо болохогүй гэжэ үридшалан һануулна. Тиихын тулада үүдэй 5—6 һарануудэ соо немецкэ армиие сохиһондоол аллаг баруун ба зүүн тээһээнь үшөө 2—3 дахин шанга сохилтонуудые бүүлгаха шухала. Үшөр нимэһөө, советскэ арад, Улаан Армиинай, манай союзнигуудэ ба тэлэнэй армиинуудэ дайсанаа дараха ялалта түйлахын тулада энээнһээ хойшо үшөө хүндэ хүшэр ба үсэд хатуу байлдаанууд хэхэ болоно.

Нүхэр Сталин өөрынгөө приказ соо тылдэ байһан советскэ хүнүүдэй хэһэн хүдэлмэриие угаа ехээр сэгнэһэн байна. Тиимэшье байха зэргэтэй, манай арад зон хадаа булимтарагшадые шадаал һаа түргэнөөр хяа һаанга сохижо хэрэгтэнь Улаан Армиидаа туһалхын тулада бии бүхы хүсэеэ дүүрэн үргэжэ ба ямаршье гарза хоролтодо орожо байна гээшэ. Дайнай үедэ түйлай ехэ бэрхэшэлэлнүүдые дабажа, советскэ арад болбол буу зэбсэг, һомо хэрэгсэл ба Улаан Армиидаа шухала хэрэгтэй хамаг юумые бүтээн гаргаха ябадалаа үдэрбөө үдэртэ улам ехэ болгоно.

Нүхэр Сталин болбол Улаан Армиидаа танк, самолёт, ехэ буу, һомо хэрэгсэл ба хубсаһа хунар болон элеэ хоолой зүйлнүүдые улам ехээр үргэжэ байхын тулада, хоёр дабхар эрэлтэйгээр хүдэлмэрилхыень хамаг бүхы советскэ арад зониие халуунаар уриалан хандана.

Вождиинмнай үрэал хадаа тылдэ байһан советскэ хүнүүд тон эмхитэйгээр, бүтээсэ ехэтэйгээр хүдэлмэрилхыень уялгална. Тиихэдэ, Улаан Армиинай немецкэ булимтарагшадые үшөө шангаар сохихо, тэдэнние советскэ газар дээрэһээ зогсолтогүйгөөр намнаха ёһотой.

Эсэгэ ороно хамгаалгын дайнай үедэ соо Улаан Армиинай ябала ехэ дүй дүршэлтэй болоо. Зүгөөр, Улаан Армиинай дайшалхы һүргүүли ба сэрэгэйнгээ искусствые саг үргэлжэ нарижуулан байжаруулха тухай нэгэ газартаа байха болоо һаа, гээгдэхэ болоно, гээгдэшэлые сохилог юм гэжэ бүхэр Сталинай хэлэһэн үгэнүүдые илангаяа бүхөөр һанаандаа хадаха хэрэгтэй.

Энэ тоо хурса үгэнүүд дээрэ нэмэжэ юу хэлэхэ гэшэбэ? Нүхэр Сталинай приказай али тухай агуулгэ удхатай байнъыень, арад зоной духовно ажабайдалдань али тухай ехэ тэжээл үгэхэ байнъыень, хүн бүхэн ойлгоно.

Тиимэ хадань приказай бүхы эрилтэнүүдые дүүргэхын тулада, тэрэниие практика дээрэ заабол хүсэтэй оруулахын тулада тэрэнэй результатые зүбүүн муухай дайсанда, эсэргүү эмэнһээ хойшо хэхэ дайн байдаанууда абахын тулада бии бүхы орбодолгоёо гаргая.

Советскэ Информбюроноо

(Үргэлжэлэл. Эхиниинь 1-дэхи нюурта).

шэнгэгдэһэн, 200 шахуу немецкэ солдат ба офицернүүд хюдагдаһан байна. Хүнүүд пленда абтажа, трофей буляан абтаба.

★

Севск городой оршонло манай артиллеристнүүд дайсанай позициннуудта үндэн буудалгата доотолгонуудые хэбэ. 3 немецкэ ехэ буу, миномётно батарей, 4 станково пулемёт, сэрэгэй эдлэб эшэлэтай 25 автомашина ба повозко үгы хэгдээ.

★

Ленинградска фронт дээрэ манай подразделениннүүд дайсанай 100 гаран солдат ба офицернүүдые тюлаба. Артиллерийскэ ба миномётно буудалгаар 14 немецкэ дзот ба 9 землянка бандаргадаһан, дайсанай артиллерийскэ батарей үгы хэгдэһэн байна.

Нүхэр Степановай команданга доро ябаһан бүлэг тагнуулшадые тоогойгоо талаар бүлюг хүсэтэй гитлеровецүүд атаковалба. Советскэ тагнуулшад 10 немецкэ солдадые үгы хэжэ, гэлтэгүйгөөр частьдаа бусажа ерээ.

★

332-дохи немецкэ ябган сэрэгэй дивизиин 2-дохи велоэскадроноо пленда абтаһан ефрейтор Иозеф Махонер интервьюнгэгдэжэ мэдээсэбэ: «Сталинград шадар Паулюсай армиин үхэжэ хосорһон ба немецкэ сэрэгүүдэй сухариһан ябалал болбол Германи илаха гэһэн найдабариие солдадуудта үгы болгоо. Манай эскадроной олохон солдадуудай событиин хүгжэхэ тухай хүлөжэ ядана. Россидахи түрүүшын үбэл манда ехэ үйдхартайгаар дүүрөө. Ородууд немецкэ армиие Москва шадар хяа сохёод, тэрэниие Ржев хүртэр намнаһан байна. Хоёрдохи үбэл халаа нэгэдэхилэ орхидоо үшөө муу байгаа. Ородууд ехэхэн газарда тохэрюулэн абаһан ба билэнэрые бүгүүн зүг тэнэ үшөө холо наанаһан байна. Немецкэ сэрэгүүдэй гэдэ тэнүүд үзэгдөө дуудлагүйгөөр ургаа. Хэрбээ энэ хэрэгэ гурбадахи үбэл болтор үргэлжэлхэ болоо һаа юун болохо гээшэб. Тэдэ билэнэр гурбадахи үбэл болтор хэр байхабди даа? Солдадууд халаа зүндэ ородууд зүүн тэнээмнай сохилто хэжэ, англичанинууд ба американецүүд баруун тэнээмнай сохижо, германска армиие айншаатай ехэ абаргада хабшахань гэжэ айна. Тэрэнэй бүүлээр Германи халаа бүримүһэн бүтэ сохигдохо байна».

МАЙН 16-ай ҮДЭШЫН МЭДЭЭСЭЛ

Майн 16-ай туршада фронт дээрэ шухала хубилалта болоогүй.

Майн 9-һөө 15 хүртэр үнгэрһэн недели соо агаарай байлдааануудта ба дайсанай аэродромуудаа дээрэ 370 немецкэ самолёт үгы хэгдэбэ. Мүн энэ сагай турша соо манайхин 104 самолёдоо гээгээ.

★

Майн 15-да манай авиаци фронтын эдлэб участогуудаа дээрэ сэрэгүүдые баашаа тэһэн 60 шахуу немецкэ автомашиные үгы хэһэн ба гэмтээһэн. Дайсанай 10 артиллерийскэ ба 5 миномётно батарийнүүдэй буудалгые дараһаа, транспорт ба тральщигые шэнгэгдэһэн байна.

★

Кубаньда, Новороссийскһаа зүүнхойгуур, манай артиллеристнүүд, миномётчигууд 30 гаран дзот ба блиндажые бандаргаһан, 7 немецкэ ехэ буу ба 18 пулемётно үүрые үгы хэһэн байна. Нэгэ участок дээрэ дайсан болбол танкнуудай дэмжэлгэтэйгээр бүтальон шахуу ябган сэрэгүүдэй хүсөөр манай позициннуудые атаковалха гэжэ хобор дахин һэдэбэ. Н-скэ частиин боецүүд гитлеровецүүдэй атакые сухариса сохёо. 3 танк гэмтээгдэһэн ба рото шахуу немецкэ ябган сэрэгүүд үгы хэгдэһэн байна.

Кубаниин адагта манай отряднуудаа рубежые гаргалан гараха гэһэн дайсанай тагнуулай бүлэгүүдэй бэдэгые сухариса сохибо. 80 немецкэ солдат ба офицер үгы хэгдээ. 2 пулемёт, миномёт, 40 винтовко ба автомат бүляан абтаба.

★

Балаклеяһаа урдуур манай частьнуудаа артиллерийскэ буудалгаар 3 немецкэ ехэ буу, ашаагтай 7 автомашина үгы хэһэн, дайсанай рото шахуу ябган сэрэгүүдые тараан сохиһон ба зарьмыень хюдаһан байна. Н-скэ частиин снайпернүүд 56 гитлеровецые үгы гээ.

★

Севск городой оршонло лейтенант нүхэр Грищенкын команданга доро ябаһан тагнуулшад дайсанай тыл руу нюусгаар нэбтэрэн оробо. Тэндэ болоһон тулалдааниа тэлэнэр бүлэг немецүүдые үгы хэдэ, хүнүүдые пленда абажа, частьдаа бусажа ерээ.

★

Волховско фронт дээрэ хаа-яа артиллерийско-миномётно буудалгаан болобо. Манай подразделениннүүд 10 немецкэ язот, 5 блиндаж бандаргаһан, һомо хэрэгсэлнүүдэй склад тэнэлһэн ба 100 гаран немецкэ солдат ба офицерые үгы хэһэн байна.

★

Нэгэдэхи словацка моторизованно дивизиин 20-дохи полкын 7-дохи ротоһоо Улаан Армиин талада оройон сержант Штефавондрачка гэгшэ интэжэ мэдүүлбэ: «Чехословакууд болбол немецүүдтэ угаа ехээр дурагүйлэдэг ба тэдэ пиие алууршад гэжэ нэрлэдэг юм. Чехословакиа гитлеровскэ бандануудай сүмэрэн ороходо ажабайдал тэсэшэгүй хүнгэ болоо һэн. Тэдэнэр хэдэн арбаад мянган хүнүүдые түрмэнүүдтэ ба концлагерьта халаһан байна. Би болбол зэрлиг ааша гаргаһанайнь түлөө немецүүдһээ хоро үбөөгөө абаха дурамни хүрэнэ. Би хадаа гитлеровскэ бүзар булайнуудай бута сохигдохо ба Чехословакиин һэргэн бодхоогдохо байһаанда этигэнэб. Билэнэр халаа немецүүдэй урдаһаа гартаа буу баряад тэмсэжэ байһан чехословацка сэрэгэй часть Росида бии юм гэжэ мэдээ һэмдэ. Би болбол энэ чехословацка частиин солдадуудта атаарханаб. Тэдэнэр халаа Чехословакиин нэрэ солоо ба эрхэ сүлөөгэй түлөө оролдуудтай хамта немецүүдтэ сэрэгүүсэн тулалдажа байна. Гитлеровецүүдтэ эсэргүүсэн Эхэ оронойнгоо түлөө байлдаха гэшэ үндэр дээлэ хубиэалан мүн».

★

Германи уруу каторгада хүсөөр абаашагдаһан советскэ басаган Настиин бөшэһөн бэшэг доро тунхаглагдаба: «Амар мэндэ, хүндэтэ эхэмни! Би мүнөөдөө амиды байнаб, гэбэшье бэемни муудажал байна. Үглөөнһөө эхилээд үдэшэ орой болтор хүдэлмэрилхые баалхана. Эндэ ерэһэн бүхы зондо ехэл муу байна даа. Билэнэрые зохой үлдэһэндэл адлаар тууна. Модоор хэһэн хилээмэ үгэнэ. Билэнэрые Россиһаа эндэ үлэлдэ асараа. Харуулһагүйгөөр нэгэшье алхам газадта табигдагүй. Хүдэлмэридөөшье, мүн барагууд соошье түрмэдэ байһан шэнгээр һуунабди. Үдэртэ нэгэ лахин шүлэ үгэнэ. Тэрэмнай шүлэн бэшэ, харин гахайн элеэн юм. Үглөө гүүр ба үдэшэ эдихэ юумэ үгы, хайшаншье гээ һаа хүдэлмэгилэ. Эндэ доромжолуулан зобоогдожо байнхаар Эхэ оронойоо үхэһэн дээрэ».

Гомель ба Орел гэдэг түмэрзамай узелнуудта манай авиациин хэһэн добтолго

Майн 14-эй бүүн манай холо нинилэдэг авиаци Гомель ба Орёл гэдэг түмэрзамай узелнуудта томо добтолгонуудые хэбэ. Дайсанай складуудаа ба һомо хэрэгсэлнүүдтэй, горючитай ба сэрэгэй техникэтэй түмэрзамай эшелонуудаа хүсэтэ бомбодолгодо дайрагдаа.

Гомельэй добтолго болохын үедэ Пассажирская, Товарная ба сортировочная гэдэг түмэрзамай станциннуудаа дээрэ түмэрзамай хэдэн арбаад эшелонуудаа байгаа. Бомбодолгын эсэстэ түмэрзамай узелай оршонло 30 гаран түймэр гараһан ба хүсэтэ тэһэрэлгэнүүд болоһон байна. Һомо хэрэгсэлнүүдтэй эшелонуудай шатаха ба тэһэрхэ ябалгаанууд элеэр харагдаһан байхаюм.

Орёл гэдэг түмэрзамай узел дээрэ бомбодолгын эсэстэ олон тоото түймэрнүүд, гаража, ехэ хүсэтэ тэһэрэлгэнүүд болоо.

Манай самолёдууд 1 һаа бэшэрөө. булталаа базадаа бусажа ерээ.

Брянск, Кременчуг, Днепропетровск гэдэг түмэрзамай узелнуудта манай авиациин хэһэн добтолго

Майн 15-ай бүүн манай холо нинилэдэг авиаци Брянск, Кременчуг, Днепропетровск гэдэг түмэрзамай узелнуудта добтолгонуудые хэбэ.

Брянск гэдэг түмэрзамай узел дээрэ бомбонуудай сэхэ түдалгаар дайсанай түмэрзамай составуудаа тэһэлэглээ. 30 шахуу газадта түймэр ба ехэ хүсэтэ тэһэрэлгэнүүд болобо.

Кременчуг ба Днепропетровск гэдэг түмэрзамай узелнуудаа дээрэ бомбодохын эсэстэ олон тоото түймэрнүүдэй болоһонние лётчигууд харабаа. Түмэрзамай эшелонуудаа ба складуудаа шатаа. Түймэр нүүдэй боложо байхадаа олон газадта хүсэтэ тэһэрэлгэнүүд болоһон байна.

Манай самолёдууд нэгэнһээ бэшэрөө. булталаа базадаа бусажа ерээ.

„Б. М. Үнэн" газетын материалаар хэмжээ абтаба

Хориин аймагай прокурор «Сталинай нэрэмжэтэ колхоздо алуулһа малай олоор хороолто болоһон тухай» манай газетэ пэ толилогдоогүй материалые шалгажа үзөөд, дигэжэ мэдээсэбэ: «Малай хороолто болоһон тухай танай эльгэгдэн материал тодорбо. Алуулһа малай харуулһалга тухай хямгаалал хангаагүй байһанайнь түлөө колхозой түрүүлэгшэ нүхэр Тагаров ба ОТФ-е даагша нүхэр Маркуева гэгшэдтэ административна ёһоор хэмжээ нэн дары абахынь тулаа. Хориин АЗО-до материалыень эльгэгдэгбэ».

БМАССР-ай 20 жэлэй нэрэмжэтэ мүрысөөн

Колхоз бүхэн оборонын гектар тариха еөтой

Түсэбһөө гадуур тарина

Манай собкорһоо

БИЧУРА, майн 17. Аймагай түрүү колхозуудаа эртын тарилгые амжалтатайгаар дүүргээд, түсэбөө гадуур тарилга хэжэ байнад.

Калининай нэрэмжэтэ колхоз (түрүүлэгшэнь нүхэр Б. Доржиев) 400 га газарта ороһото культурануудай эртын тарилга хэжэ дүүргээд, түсэбөө гадуур 30 га тарилга хэбэ.

Куйбышевай нэрэмжэтэ колхоз (түрүүлэгшэнь нүхэр Соколов) эртын тарилга хэхэ түсэбөө 100 процент дүүргээ 440 га эртын тарилгаһаа 150-ниинь үһалһан газарта тарилаба. Түсэбөө гадуур 50 га тариба

Кировэй нэрэмжэтэ колхоз (түрүүлэгшэнь нүхэр Гармаев) сэрэгэй хоёрдохи хабарай эртын тарилгые амжалтатайгаар хэжэ дүүргээд, түсэбөө гадуур 70 га тарилга хэбэ.

«Большевик» колхоз (түрүүлэгшэнь нүхэр Тулупов) энэ жэлэй хабарай тарилгые урда жэлэйхиһээ богони болзор соо һайн шанартайгаар хэжэ байна. Түсэбөө гадуур 50 га эртын тарилга хээд, мүнөө ороһон культурануудай тарилгые хэжэ дүүргэхэ болоо.

Крупскаягай нэрэмжэтэ колхоз (түрүүлэгшэнь нүхэр Семёнов) 446 га газарта ярица ба пшеницэ тарижа, эртын тарилга хэхэ түсэбөө дүүргээ. Гадна, обороныи фондло ба ярославцуудай үльгэр жэшэгээр түсэбөө гадуур 50 га ороһото культурануудай тарилгые хэжэ дүүргэхэ боложо байна.

Сталинай нэрэмжэтэ колхоз (түрүүлэгшэнь нүхэр Унагаев) энэ жэлэй эртын тарилгые хамагһаа түрүүн дүүргэбэ. Хамта 1.287 га газарта эртын тарилга хэгээ. Мүнөө түсэбөө гадуур ба ороһон культурануудай тарилга хэжэ байна.

★ ★

Республикын колхозуудай поли дээрэ эршэтэ хүдэлмэри эршэмтай шангаар бусаяна.

Зэдын, Хэжэнгын, Яруунын, Закаменай гэхэ мэтэ түрүү аймагуудаа ороһото культурануудай эртын тарилгые нёдондонойхиһоо богони болзор соо, эрхим шанартайгаар дүүргэбэ. Бичурын, Селэнгын, Заиграйн ба Хориин аймагууд ороһото культурануудай эртын тарилгын түсэбые 70—83,9 процент дүүргэнхэй.

Гэбэшье, республика дотор бүхы культурануудай тарилга эүбхэн ни 45,7 процент болоод байна. Энэ тоо болбол үшөөл хангалтагүй хүдэлмэриин сэхэ гэршэнь мүн. Таряан ажал ехээр эрхилдэг Түнхэнэй Тарбагатайн ба Мухаршэбэрэй аймагуудаа эртын тарилга хэхэ түсэбөө миинь 47,8—59,2 процент болгоод байна.

Саг ошожол байна. Хамаг бүхы хүсэлэ хабарай тарилгада элсүүлгиэ, энэ шухала хүдэлмэриие заашье удаагруулангүй дүүргэхэ гээшэ мүнөөдэрэй шухала зорилго мүн.

★ ★

Орджоникидзын нэрэмжэтэ колхоз түрүүшүүлэй зэргэдэ

Прибайкальска аймагта хабарай тарилга түлөг дуулаа ябана. Аймагай түрүү колхозуудаа ороһото культурануудай эртын тарилгые дүүргэжэ байна.

Колхозуудай социалистическэ мүрысөөе хүтэлбэрилхэ аймагай жюри болбол мүрысөөнэй үнэгые хаража үзэхэ зуураа урдань ВКП(б)-гэй айком ба аймисполкомой дамжуулгыи Улаан Туг абаһан «Красная Заря» колхозоо үүлэй үелэ тарилгын темпые эрим бүладхаһан дээрэһээнь тэрэ тугые бусаан ябажа, үүлэй 5 хоногоо соо эршэтэ шангаар хүдэлмэрилжэ, эртын тарилгые эрим һайн шанартайгаар дүүргэ-

Үнэншэ хүн үгэдөө хүрэдэг байна

Энэ оной февралиин 27-до болоһон республикын хүлөө-ажахыи түрүүшүүлэй зүблөөгэй трибуна дээрэһээ патриотизмын сог зали шэнгэгдэһэн хэнэй үрялта һайуан үгэ зэлэлээ һэн?

—Түсэбөө үлүү абаһан гансашье монсогор таряан байг, гансашье литр бүн байг—тэрэ бүгэлэ болбол баатарлиг боецүүдтэ туһалха хэрэг мүн. Недонло туйлаһанаа шамарлаад энэ жэлэй 2 000 га хахалха, 2.000 килограмм горючи алмаха гэһэн арюун үилга абааб. —гэжэ нүхэр Эрдынеев тиихэдэ хэлээ һэн.

Иимэ тодорхой үилга абажа республикын ажалшадые, тэрэ тоодо тэнцэ сугларһан солото хүнүүдые найдуулха гээшэ тиимэшье барагтай хэрэг бэшэ даа. Найдуулаа хадаа яажашье һаань хэхэ бүтээхэ хэрэгтэй. Абаһан алдарта байхан үилгаяа бэелүүлхын али бүхы үндэһэ һуурине бүри үбэлэй шэрүүн хүйтэнһөө эхилжэ табигдан юм.

Үни сагһаа хойшо хүлеэгдэлгэг, хабарай халуун хүдэлмэри эхилбэ, Гарма Эрдынеевшье өөрынтөө булад мориной жолоодо һууба. Түрүүшын 10 хоногой графигай ёһоор, Гарма 140 га хахалха ёһотой байгаа. Графигаа сахяа хадаа абаһан үилгаяа дүүргэжэ шадахаб гэжэ дессоогоо болоожолоод, булад мориноойнгоо бүхы хүсэ шалалынь хэрэгдэ хэхэ бүтээхэ хүдэлмэриннгөө түсэбые дүүргэбэ.

Ахалагша трактористка нүхэр Бадма-Ханда Дымбрылова зөөлэн хахалалгада оруулхада, өөрынгөө тракторааар 154 га хахалжа, 320 килограмм горючи алмаба. Трактористка нүхэр Гарма Золбоева халаанайнгаа трактористка нүхэр Бимбаевагай хамта 104,5 га хахалжа, 151 килограмм горючи алмаһан байна. Өөрынгөө тракторааар зөөлэн хахалалгада оруулхада 99 га хахалха зуураа 156 килограмм горючи алмаһан трактористкануул нүхэд Жамбалова ба Доржиева гэгшэд мүн лэ стахановска ажалай үльгэр жэшээ харуулаа.

Майн 10-ай мэдээгээр нүхэр Дымбрыловэй бригада 15 хүсэтэй трактор бүхнөөр зөөлэн хахалалгада оруулхада, 114 га хахалжа, ааяр 845 килограмм горючи алмаад байна.

Энэ бүхы амжалтануул болбол партийна политическэ ба ажахын хүдэлмэринүүдые нягта үилдуулан зохёожолжэ, түрүүшын 10 хоногоо соо 140-эй оронёо 212 га хахалба. Мүн энэ үе соо трактористка Гарма 178 килограмм горючи алмажа шадаа. Энэ болбол хэха бүтээхэ хүдэлмэриин ба туйлагдаха ёһотой амжалтынь миинь эхиннинь болоно. Иимэнүүд охэнүүд амжалта туйлагдаха хэлэн арбаад дадаанууд урдань байна, тэрэ үе соо нүхэр Гарма мүн лэ түрүүшынгээ декадынхидда адли һайнаар хүдэлмэрилжэ абаһан үилгаяа эдлар солотойгоор дүүргэхэ байна.

Трактористка Гармада абаһан үилгань —эбдэршэгүй хуули юм. Иимэл хадаа абаһан үилгаяа жэлһээ жэлдэ дүүргэдэг байна.

Яруунын совхозло суута трактористын үльгэр жэшээгээр, ажалай үндэр бүтээсэ харуулжа байһан трактористнуул баһал бии. Трактористка нүхэр Данилова Донлок Цыренов мүн энээхэн 10 хоногоо соо колёсно тракторааар 68 га хахалжа, ааяр 307 килограмм горючи алмаба. Мүн энэ үдэрэйнгөө нормые 150 процент, хүртэр дүүргэжэ, эдир залуу нанаанайнгаа эли шэлиие харуулһан залуу трактористка нүхэр Дулма Ринчинова хэнһээшье дутуугүйгөөр ажалана. Аха нүхэр Эрдынеевэйнгээ алдарта хүдэлмэриинь халан абажа байһан, иимэ трактористнуул энэ нилээд олоншоржо байна.

Н. БОРОНЦОЕВ.

ДЫМБРЫЛОВЭЙ БРИГАДА ДЭБЖЭЛТЭ ЕХЭТЭЙ

Саянтын МТС-эй 4-дэхи номерой эхэнэрэй комсомольско-залуушуулай трактورна бригада мүнөө жэлэй хабарай тарилгые дайшалхы бэлэдхэлтэйгээр үгтажа шадаһан юм. Энэ бригадын бригадир, Социалистическэ хүлөө-ажахын отличник нүхэр Бимба Дымбрылов болбол булаг мориойнгоо отряные поли дээрэ гаргахынгаа урда тээ тэхэнэй заһабариин шанарые хэлэн дахин шалгажа үзэһэн байгаа. Бүхсоюзна социалистическэ мүрысөөндэ оролсожо абаһан үилгаяа алдар солотойгоор бэелүүлхын тулада али бүхы арга болоожонуул ба шадабаряа хаража болоожолжо үзэһэн юм.

Түсэбөө ехээр газар хахалха ба горючи алмаха ябалал тиимэшье барагтай хэрэг бэшэ. Нүхэр Дымбрылов тракторнуудайнгаа хүсые хайшан гээл һаа хүсэл дүүрэнөөр хэрэглэхэб гэһэн үнэн сэхэ үзэл бодолоо бэелүүлбэ. 4 корпустай плугта 5-дахи корпус холбожо хахалха арга олобо. Энэ уралан нарижуулгань тракторай үндэр бүриин ажалайнь бүтээсые 1.—1.5 га ехэдхэбэ. Эдэнэрэй гайхамшагта үүсхэлыень бусадшье бригаданууд халан абажа, ажалайнгаа бүтээсые эрим ехэдхэжэ байна.

Бригадын амжалта гансахан трактористнуудһаа бэшэ, мүн баһа бригадын бусад хүнүүдэй оролцолгоноо дуулдалаха юм. Бригада соонь хоёрдохи шатыи гу, али үлүү хүнүүд гэжэ байхагүй. Үнэ түлөө зөөдэг, учётчик-заправщик сеялкэшэн, повар ба бусад болбол бригадын амжалтые тэн тэгшэ хангалсалаг хүнүүд мүн.

4-дэхи номерой бригадын жаяр зэрэшам эбдэршэгүй хатуугаар, сэрэгэй ёһоор табигданхай. Бригада соонь 6 комсомолецүүд ба 4 коммунист бии юм. Эдэ партийна комсомольско хүсые зүбөөр гол шухала участогуудаа дээрэ табижа, хабарай тарилгын түрүүшын үдэрһөө хойшо нормоёо үлүүбшэлэн холо дүүргэнэ.

Майн 10-да энэ бригада хабарай үедэ хэхэ бүтээхэ хүдэлмэриннгөө түсэбые дүүргэбэ.

★

Н. СПИРИН—Саянтын МТС-эй политотделэй начальник

★

ябуулһанай аша үрэ мүн гэжэ түбхын түрүүндэ тэмдэглэхэ хэрэгтэй. Бригадир нүхэр Дымбрылов ба агитатор коммунист Бадма-Ханда Дымбрылова гэгшэд агитационно олоннитын хүдэлмэриие бригадынгаа дунда эрхим һайнаар табижа, трактористнуудтай бүсад хүнүүдтэ саг үргэлжэ хоорэлөө хэлэг, газетэ уншалаг байха юм. Тэрэнь үндэр бүриин ажалтай холо холбогдогог дээрэһээ үргэлжэ ойлгосотой һонор байдаг. Трактористнуудай хоорондохи мүрысөөшье мүн лэ эдэнэр хүтэлбэрилнэ. Эдэ бүхы хэмжээнүүд болбол бригадынхимай абаһан үилгаяа дүүргэхэ хэрэгтэнь сагкэшэгүй ехэ туһа дүхэм боложо үгэнэ.

Нүхэр Дымбрыловэй бригадатай нүхэр Трифоновай хүтэлбэрилдэг 10-дахи номерой бригада мүрысөнэ. Нүхэр Трифоновай бригада үнгэрэгшэ жэлдэ МТС соогоо гэгдэжэ ябаһан нэгэн адагай муу бригада байһан юм. Мүнөө жэл энэ бригада сэрэгэй гуримаар хүдэлмэрилжэ, МТС соогоо хоёрдохи һуури эзэлбэ. Энэ бригадын трактор бүхэн зөөлэн хахалалгада оруулхада 64 га хахалжа 470 килограмм горючи алмаад байна.

Шэн зоригто хүдэлмэреэрээ алдар сууда гараһан нүхэр Дымбрыловэй бригада түрэл Бурят оронойнгоо XX жэлэй алдарта ой болтор трактورна хүдэлмэриин жэлэй түсэбые дүүргэхэ гэһэн толорхой үилга абаба. Эдэнэр абаһан арюун үилгаяа алдар хүндэтэйгөөр дүүргэхэ байһандань ямар ажаг һэжэг байжа болохо гээшэб.

ХИЛЫН СААНА

Союзнигууд Туниста 17 генералые плендэ абаба

ЛОНДОН, майн 15. (ТАСС). Хойто Африкада байгаа союзнигуудай сэрэгүүдэй штабай дэргэдэ байгаа Рейтер агентствын тусхай корреспондент болбол Туниста пленда абтаһан дайсанай генералнуудай тоонь 17 хүрэбэ гэжэ мэдээсэнэ, тэдэнэ 14-ниинь немецкэ ба 3-ниинь итальянска генералнуул байха юм.

Эйзенхауэр, Монтгомери ба Александерта де Голлиин эльгэһэн амаршалгын телеграммануул

ЛОНДОН, майн 15. (ТАСС). Рейтер агентствын мэдээсэхэнь хадаа, генерал де Голль болбол Туниста союзнигуудай сэрэгүүдэй илалта туйлаһанай дашаваша генералнуул Эйзенхауэр, Александер ба Монтогомери гэгшэдтэ амаршалга хүргэжэ байна.

Норвегидэ байгаа гитлеровскэ частьнуудта бодхуулталга болоно

СТОКГОЛЬМ, майн 16 (ТАСС). Норвегидэ байгаа германска эзэлгэлгын сэрэгүүдэй моральна байдалайнь улам ехээр муудажа байһан тухай шведско-норвежска прессбюро мэдээсэнэ. Тэнэ бодхуултаха ба офицернүүдэй үгэ дуулахагүй ушарнуул олон боложо байна.

Французска эсэргүүсэлтын нюуса комитет Францида байгуулагдаба

ЛОНДОН, майн 16. (ТАСС). Эзэмэгшэдтэ эсэргүү тэмсэл хэжэ байгаа Франциин нюуса патриотическа организациннуудай французска эсэргүүсэлтын совет байгуулагдаба. Тэрэндэнь «Сүлөелэлтэ», «Байлдаан», «Сүлөетэ буушад» гэжэ нюуса организациннуудай түлөелэгшэд, Хойто Франциа байгаа партизанска бүлэгүүдэй делегацууд, эдлэбэрин профсоюзна организациннуудай ба 6 политическэ партиин түлөелэгшэд оролцобо.

Французска эсэргүүсэлтын совет болбол генерал де Голльдо тусхай баяшэгээр хандажа, де Голль түрүүтэй саг зуурын правительство түргэнөөр байгуулха шухала гэжэ заана.

РЕСПУБЛИКА ДОТОР

Оборонын фонддо хартаабха тарихань

Зэдын аймагай осоавиахимовска организациннуул оборонын фонддо осоавиахимовска тарилга хэхэ тухай Акмолинска осоавиахимовецуудай үүсхэлые халуунаар дэмжэбэ. Үшөөтэйн сомоной «Красный Восток» колхозой дэргэдэхи осоавиахимай эхин организаци оборонын фонддо 1.5 га хартаабха. «Улаан Үшөөтэй» колхозой эхин организаци 1 га хартаабха тарихь болоо.

Түсэбһөө гадуур бэлэдхэнэ

Селэнгын, Улан-Удын ба Хойто-Байгалай бэлэдхэлэй конторонуул апрель һара соо түсэбөө гадуур түүдэй эдлэл ехээр бэлэдхэбэ. Жэшээлхэлэ, түсэбөө гадуур үхэрэй 317 ехэ ба 1.009 бага арһа, нэгэ центнер ноосо, 66.586 түхэриг ангай арһа бэлэдхэһэн байна.

Арһа бэлэдхэхэ гүрэнэй гүсэбые үлүүдэн дүүргэжэ, мүрысөөндэ илагшад болохын түлөө эдэ конторонуудай хүдэлмэрилэгшэд эршэтэй шангаар ажалланах.

50 килограмм хөөбэр бэлэдхэбэ

Кяхтын аймагай Больше-Кударинска сельсоведэй Куйбышевай нэрэмжэтэ колхоз энэ жэл ямаанай хөөбэр һамнажа абаха хэрэгтэ бага бэшэ анхаралаа табижа, мүнөө 50 килограмм хөөбэр суглуулаад байна.

Гадна, энэ колхоз хони ямаадаа хайшалжа захалаа.

Хариусалгата редакторай орологшо Д. ЛУБСАНОВ.

Мүнөөдэр кинотеатрнуудта

„ПРОГРЕСС"

Илаглашагүйшүүл

„ЭРДЭМ"

Огторгой

Сеансуудынь 4, 6, 8, 10 часта.

Кассань—2 часаа.

Яруунын аймагай „Улаан Телемба" колхозой правленинн гэгдэһэн түхэреэн замгые 1943 оной апреллин 25-даа хойшо ХҮСЭГҮЙ БОЛОҺОНДО ТООЛОХО.

АДРЕС РЕДАКЦИИ: г. Улан-Удэ, ул. Ленина, 26 ТЕЛЕФОНЫ отв. редактора—3-44; зам. редактора—3-23 2 зв.; секретариата и отдела партийной жизни—3-23; отделов сельскохозяйственного и писем—7-55; отдела пром. и транспорта 7-55 2 зв.

Н—5666

Типография Государственного газетного издательства при СНК БМАССР.